

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a zasluga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Oglasi, priposlana itd. izdaju se računajući se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasne itd. šalju se napušticom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravljivaču u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Cetkovnog računa br. 847249.
Telefona tiskare broj 38.

Izlazi svakog četvrtika o pedeset.

Netiskani dopisi se ne vraćaju opodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 3, odo. K. 2-50 na pol godine.

Izvan carvine više poštarina. Plaća i stajanje se u Pall.

Pojedini broj stoji 10 h. zaostali 20 h. koji u Pulu, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari J. Krmpotić i dr.“ (Via Sissano), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12).

Za ravnopravnost hrvatskog sveučilišta.

Vraćamo se opet na ovo vrlo važno pitanje, koje se liče životnih interesa svijih Hrvata i koje nesmiđe s dnevnoga reda prije nego li bude povoljno za nas riješeno. Sveoblić pokret za ravnopravnost hrvatskog sveučilišta u Zagrebu sa austrijskim sveučilištima vrlo je utješljiv pojav. Do sada se oglasilo za podpunu ravnopravnost našega sveučilišta svi hrvatski listovi bez razlike stranaka. Uz njih pristaje naša sveučilišna djaci u Pragu, Beču, Gracu i konačno oni u Zagrebu, kojih se ovo pitanje najviše tiče i koji su najpoznatiji, da dignu visoko svoje glave proli njemačkoga bahatosti i da se zauzmu toplo za čast i napredak hrvatskoga naroda.

I naši sveučilišni djaci iz Istre i Dalmacije u Zagrebu oglašavaju se na izazovno upitanje njemačkih djaka u Gradcu i Beču u prava hrvatskoga naroda sljedećom porukom:

Proti vašim držovitim resolucijama, u kojih vidimo prst bečke kamarile, a vrijeđaju najelegantarnija načela slobode i pravice u obće, a napose prava hrvatskoga naroda, najodređenije prosvjeduemo, i to tim jače, što nas odluka bečke vlade ni malo ne zadovoljuje, jer predstavlja tradicionalne mrvice, što nam ih maćuhinska austrijska vlada kadkada dobaci.

K tomu vam poručujemo, da nas bar u našoj kući ostavite na miru, a talente i usrećitelje Handele, Goesse, Nagele i bezbroj drugih ne šaljeite u ostrakizam, u zemlje, koje su od vjekovah hrvatske i takove hoće da budu.

Vi na temelju nasilja zahtijevate, da Hrvati iz Dalmacije i Istre, koji služe u hrvatskih zemljah, bez potrebe znadu njemački, ni naprotiv, na temelju prava i pravice i probudjene narodne svijesti hoćemo da budemo svoji na svomu i da izlječivo naš jezik gospođuju u naših zemljah. U Zagrebu, 28. jithnja 1904. Hrvatski akademici iz Dalmacije i Istre.

Dne 30. juthnja obdržavala se je na pokon i velika skupština celokupnog hrvatskoga djactva na sveučilištu u Zagrebu na kojoj su se sveučilišni građani izjavili za podpunu ravnopravnost hrvatskog sveučilišta i dostojnim načinom odbili prostačke navale njemačkog djactva na čast hrvatskog sveučilišta.

O toj važnoj skupštini primiti smo iz Zagreba obširno izvješće, iz kojega vidimo poglavitije točke.

Prostana i svetana dvorana na sveučilištu bijaše dubkom puna oduševljenog djactva. Skupštini su prisustvovali sveučilišni rektor dr. Bujanović i dekan dr. Pliverić, koje su djaci sa burnim „živili“ pozdravili čim su stupili u dvoranu.

Skupštinu je otvorio pravnik Jozo Spasoj. Fattori predloživ za predsjednika Henrika Krizmana. Ovaj razložio dnevni red skupštine t. j. pitanje o ravnopravnosti hrvatskoga sveučilišta, iztaknu, da su dualizmom razasječene žile hrvatskomu narodu, i sada je jedini put

k sreći i slobodi toga naroda, ako ova žile i razasječane narodne dielove poveže u ustrojnim prosvjetnim radom i gradnjom unutarnjeg narodnog jedinstva.

Zatim obrazložio Joso Fulanović resoluciju, koju prihobćujemo niže. On reče u glavnom: Ministarstve naredbe priznaju napokon ravnopravnost hrvatskoga sveučilišta za Austriju, doduše ne potpunoma — ali ipak u većoj mjeri, nego je do sada bilo. Time naravno naša stvar nije još ni izdaleka kraju piveđena. Mi ne ćemo i ne možemo se zadovoljiti s ovom naredbom i ona ne može biti razlog, da prestanemo tražiti uporno i uztrajno i nadalje podpunu ravnopravnost. Ne može nas ta ministarstvena naredba zadovoljiti s toga, što prvo zahtijeva položenje naknadnoga izpita u Beču — doduše na hrvatskom jeziku — jer će taj izpit biti po svoj prilici veoma obsezan i težak i jer je putovanje radi toga izpita u Beč i život tamo skopan za siromašnoga djaka sa znatnimi troškovi.

U drugom dielu svoga govora prelazi na nedostojne napadače njemačkoga djactva povodom ove naredbe i izričite pouzdanu nadu, da austrijska vlada neće uznamknuti pred ovako burnimi i bezmislenimi izjavami jednoga diela njemačkoga djactva.

Predlaže na prihvat sljedeću resoluciju: Hrvatsko djactvo zgrebačkog sveučilišta podupiralo je uvijek sa simpatijom i živim interesom zahtjev svojih kolega Hrvata iz Istre i Dalmacije za podpunu ravnopravnost hrv. sveučilišta, sa Austri. sveučilištima, pa zato prihvaća naredbe austr. ministarstva nastave, kojimi se priznaje hrv. državnim izpitom valjanost u Austriji kao jedan i ako samo polovičan korak bliže potpunom priznanju izpita položenih na hrvatskom sveučilištu.

Premda naredbami austrijskog ministarstva još ni iz daleka nije udovoljeno jednoosnoj želji i potrebi hrvatskog naroda, za koji govori ne samo narodno pravo, nego i uspješnije obrazovanje znanstvenog podmlatka Dalmacije i Istre, ipak je jedan dio njemačkog djactva na svojim skupštinah u Beču i Gracu tražio opoziv takovih naredaba.

Prelazeći s prezimom preko izjava i resolucije jednoga diela bečkog djactva, kojimi se načinom nedostojnim i neakademickim nabacilo na samu čast hrv. sveučilišta, izrazujemo čvrstu nadu, da austrijska vlada neće popustiti šovinizmu, to više, što je tobožnjim stručnim prigovorom razlog ili u hotičnom ignorovanju ili u nepoznavanju obsega predavanja i hrvatskog zakonodavstva.

Djactvo kr. hrv. sveučilišta zahvaljujući hrv. zastupnikom na carevinskom vijeću na dosadanjih koracih, čvrsto, se nada, da će uz pomoć ostalih slav. zastupnika napokon izvjestiti podpunu ravnopravnost hrv. sveučilišta.

Pravnik Kadrispalić iznaša zahtjeve djactva iz Bosne i Hercegovine. Bosnska vlada podjeljuje stipendije samo za austrijska sveučilišta ili za bečki internat, strijska sveučilišta ili za bečki internat, koji je izvornica mamekuka, a polaženju hrv. sveučilišta staje svakim načinom na

put. Ako domaći sin. svrši nauku u Zagrebu, treba oblietati pragove, dok dobije mjesto, dok se tuđinci, koji neznaju hrvatski, namješčaju brzojavno. Živim riečima crta pogibelj, koja prieti Hercegov. Bosni od njemačke navale i poziva sve Hrvate, da protiv toga u najvlastitijem interesu ustanu.

Pravnik Gržetić pozdravlja skupštinu u ime Hrvata iz Istre i Dalmacije.

Predsjednik Krizman predlaže, da se hrvatskim zastupnikom na carevinskom vijeću, u prvom redu: Jurju Blankiniu i vitez. Vukoviću odasajje sljedeći brzojav: „Hrvatsko djactvo sa zbora na hrvatskom sveučilištu, kojim traži podpunu ravnopravnost i odbija uvriede njemačkog djactva; zahvaljuje Vam na dosadanjem radu za ravnopravnost i kliče: živio Blankini! živio Vuković! Na predsjedništvo hrv. akad. pobjornog družtva stigao je sljedeći brzojav iz Biograda: „U Vašoj uzvišenoj borbi za napredak i čast hrvatskoga naroda i njegovog sveučilišta protiv tuđinstva velikokolska omladina želi Vam od srca uspjeh. Na tom putu naći ćete vazda njenu solidarnost i bratsku pomoć. Živila jugoslavenska uzajamnost! U ime srbske velikokolske omladine uprava „Pobratimstva“.

Skupština pozdravlja čitanje brzojava burnim odobranjem i zaključuje sljedeći odgovor: „Hrvatsko djactvo sa svog zbora na hrvatskom sveučilištu ganuto zahvaljuje na bratskom izrazu simpatija i solidarnosti i želi sretnu prigodu da vrati milo za drago.“

Posto se nitko nije javio za rieč stavljajući predsjednik na glasovanje resoluciju, koja se jednoglasno prihvaća.

Vel. g. rektor dr. Bujanović, pozdravljen dugotrajnim klicanjem i pjeskanjem zahvaljuje se djactvu, što je držalo skupštinu u tako uzornom redu. Kad se polstupa po načelu: „forlitter in re suaviter in modo“ dojam je uvijek veći nego kad se izstupa neumjesticom žestinom. Tim više je zadovoljan mirnim i trieznim razpravom, što su oni napadači njemačkog djactva bili prikladni da ogorče hrvatsko djactvo, a svojim odgovorom — reče rektor uz oduševljeno klicanje djactva — poknzali ste, da na mnogo višem stepenu kulture stojite vi, koje su napali kao na niže pleme. „Živio rektor! živio dekan! orilo se je dvoranom.“

Uz pjevanje narodne himne završila se skupština. Pred sveučilištem sastavilo se djactvo u dvoredove i pošlo Frankopanskom ulicom; ilicom na Zrinjevac uz neprestano klicanje za ravnopravnost, Blankiniu, Vukoviću a proli Niemcima. Na Zrinjevac odpjevala je djactvo „Liepu našu“ i mirno se razišlo.

Hrvatskim

abiturijentima i sveučilištarcima!

U Zagreb ili Prag!

Nasi djaci iz raznih razloga, a ponajviše iz očajanja polaze na nauku u Gradcu i Beč. To su gradovi sa čisto njemačkim karakterom, prilike nam strogo

tuđinske, jezik posve stran, osobito Dalmatincima, Bošnjacima i Istranima koji često i godine izgube, dok njime ovladaju u toliko, koliko je potrebno, da mogu uspješno slediti predavanja i koristili se njemačkim knjigama. Mimo to nas njemačko djactvo (a i profesori), koje je bezbroj puta jasno dokazalo, kako je neprijateljskim duhom zadodeno spram nas, smatra tek „gostima“ na univerzi, usljed čega naravno često dolazi do trvenja.

Djaku je uz stručnu naobrazbu potrebita i svestrana: on mora da se bavi političkim, kulturnim i socijalnim pitanjima, mora nastojati, da na svakidašnjih prilika i neprijika crpe što više korist, da dobjije što širi pogled na svijet, e bi mogao kasnije, kad se vrati u domovinu, na tvrđoj, realnoj bazi svoga znanja i iskustva uspješno graditi. Stavi li oko sebi tu zadacu, onda neka ne ide u njemačke gradove (Beč, Gradac), jer tamošnjih su odnosa (za našeg djaka vrlo ubitačni. Pitanja, koja su tamo na dnevnom redu, našeg čovjeka ne mogu mnogo zanimati ili mu barem ne donose mnogo koristi. S toga ih ne možemo preporučiti niti je pojmljivo da u Beč godimice polazi preko 300 hrvatskih djaka. Tek prije nekoliko godina počeli su naši ljudi u znanjnim pogledu i zasluzuje. Pa ovo je slavenski grad, a naš je čovjek svagdje dobro došao na univerzi kao i među gradjanstvom svagdje mu prave polakšice i susreću prijazno. (Svešudentska slavnost.)

U znanstvenom i kulturnom pogledu Prag zauzima jedno od prvih mjesta u monarkiji. Česka narodna borba slična je našoj borbi, a naš će djak prateći kulturni razvoj i političku borbu českoga naroda imati zgrade da nauči mnogo, što će mu kasnije biti od koristi. Nadalje su životne prilike dosta povoljne, te mogu i siromašniji djaci pristojno i uredno živiti. Uvaživši sve to, ovdješnji hrvatski akademici došli su do zaključka, da Prag od svih cislajntanskih sveučilišta našem djaku pruža najveće pogodnosti. S toga pozivlju abituriente i sveučilištare, koji žele ili su bud s kojih razloga prisiljeni poći na koju stranu odnosno cislatj. visoku školu, da kod biranja što veću pažnju posvete Pragu, uvjereni, da će ovdje naći dobre učitelje, iskrene kolege i gostoljubivo slavenskog gradjanstvo.

Eventualne pobliže upute podjeljuje kroz godinu: „Hrvat“ u Pragu, a kroz preznike: M. U. C. Ante Hočevar, Varaždin; M. U. C. Ivan Hočevar, Zagreb, Duga ulica 12; stud. phil. Marko Srirc, Mikalnovci (Slavonija); stud. techn. Gavro Turina, Kraljevice; Gunio Silivje, pravnik, Spljet; cand. jur. Kazimir Jelušić, Crikvenica. — Molimo i ostale naše novine da ovo preštampaju.

Politički pregled.

U Puli, dne 27. Julija 1904.
Austro-Ugarska.

Dne 23. o. mj. sastaje se u Splitu pouzdanici stranke prava i hrvatske narodne stranke te predstavnici gradova

Sibenik, Hvara, Starograda i Korčule radi dogovora glede kandidata za naknadni izbor za carevinsko vijeće, koji će se obaviti dne 8. augusta. Na tom sastanku bijaše proglašena kandidatima Sibenčanin dr. Ante Dulibić, sudbeni tajnik.

Po novinarskoj dužnosti bilježimo glas, što se je pronio prošloga četna Primorjem, da će naime odstupiti tršćanski namjestnik prof. Goess i da će ga zamijeniti dalmašinski namjestnik barun Handel. O promjeni na namjestničkoj stolici u Trstu govori se zadnje doba toliko, da valja svaku viest o tom uzeti veoma oprezno.

Slovenski zastupnik i bivši profesor Fran Suklje piše u jednom njemačkom listu o političkom značenju ministra Hartela glede valjanosti izpita na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu i za našu polovicu monarhije. Ova naredba imade i svoju zanimivu političku stranu. Izgleda kako spretna osnova ministra predsjednika, da južno-slovensku savez ili bar njezine hrvatske članove izmami iz sadašnjeg njihovog položaja, pak da ih stavi na drugo mjesto, koje je vladi manje neugodno. Ova osnova nije loše smišljena, no dr. Koerber neće s njom svoje svrhe postignuti. Ponajprije radi polovičnosti same naredbe. Zašto se naredba ograničuje samo na hrvatske pravnike a ne pada ista prava i u posev jednaka prilika i služateljem mudroslovnog fakulteta. A kako se tuhati, da se je Slovence, koji sadnjačaju tako važni dio južno-slavenske sveze, posve minoisilo i tim se ih za pravo uvredilo.

Srbija.

Bivša kraljica Natalija zatražila je po svojem zastupniku od srbske vlade, da joj se preda lovsko oružje, što je ostalo iz njezinog nesretnog sina Aleksandra. Vlada je odbila njezin zahtjev.

Dne 25. o. mj. započelo je u Blograd rušenje stare kraljevske palače ili konaka u kojem je stanovao pokojni kralj Aleksandar sa kraljicom Dragom, i u kojem su bili umoreni.

Bugariska.

Poznatni vođa macedonskih ustaša Boris Sarafov stupio je u savez sa nekim poglavcima arbanških plemena kojima je upravio poziv na ustanak. Ustanak bi se imao razširiti po okolici Drača, Avrena i Dovolja.

Rusija.

Između ruskih i japanskih četa bješe boj na raznim mjestih tako rekuć danomice, ali do odlučne bitke nije došlo. Iz Petrograda javljaju, da se izjalovilo do sada svi pokušaji Japana, da razbiju lijevo krilo generala Kellera. General Heselmann zaprijetio je s uspjehom prodoranje Japana. Vele, da će Japanci ostaviti samo dvije divizije u Kaitu a druge dvije da će poslati pred Port-Artur. Dio ovih četa reč bi, da je poslan prema sjeveru, da pojača čete generala Kuroki-a, koji bi htio, da pretrga ruske sveze i željeznicu na sjeveru Liaojanga.

Franina i Jurina.

Fr. Ca da su dobili lovranski poprdili po prsteh?

Jur. Su nebore po prsteh i po nose.

Fr. Onakovi šjori??

Jur. Ki smrdje još po katrame i po postolarskoj smole.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Domaće stvari. Mnogi se čude, kako može rama mornarica u Puli sklapat i izborne kompromise s klikom renegata i kako može podupirati smradne novine te klike a la Giornalletto. Ali čemu se čuditi? Svaki se drži s kim će sam, a našoj mornarici je bilo biti s Giornallettom kao s predstavnikom najvršćeg prijatelja.

skog saveza među Austrijom i Italijem. Da je to prijateljstvo čvrsto vidi se jano i po ovoj stolnicu milijuna, koje će mornarica upotriebiti izvanredno u obrambene radnje u Puli i okolo nje: te bo radoje nisu ni pošto naperene proti dobroj prijateljici Italiji, nego proti... Japancima, koji znadu bez obavijesti nasokčiti na tuđu zemlje, pa bi mogli i na Pulu.

U znaku spomenutog prijateljstva događa se i to, da naša ratna mornarica nemiye niti slaviti svojih sjajnih uspomena. Na 20. naime ovoga mjeseca bila je godišnjica bitke pod Visom, gdje je Tegethoff potukao pohlepne Talijane. Ali u Puli, u sjednici ratne mornarice, nije bilo brate ni spomena o tome; niti Giornalletto se nije sjetilo.

Što se Giornalletta tiče, on ima prečeg posla nego li spominjati bitku pod Visom. Da se radi o proslavi kakvog junštva proti Austriji — e, onda ima brzojavne članke, vijesti i izobilju. A baš ovih dana, sirota, ima zadaću, da poput Don Quixota vodi žestoku borbu proti sablastima.

Laginja i Zuccon mu ne daju mirno nit spavati nit bdjeti: dok oni pišu u svojim kancelarijama, ili si na večer pivom osvežuju osušeno grlo, ili u krugu obitelji veselo pravdaju vrijeme — on ih vidi gdje ruše grad Pulu, gdje kolju Talijane ili ih bacaju u more, ili barem, kad sunce zapada, šaljuju se okolo obćinske palače, nebi li im pošlo za rukom ukrasti izborne listine.

O ti vražja kliko, što li nisi već izrigala u jadnom Giornallettu!

Napokon taj c. k. t. c. i k. austrijakoliberalni — talijanski — irendistični — demokratični itd. itd. list može se svacim baviti a što nemogu ili neznaju skalupiti gladihi oko njega, to im priskoće u pomoć c. k. t. c. i k. talijanski patriote iz svih ureda u Puli. Je li tko kihnuo u kazinu od marine, je li tko zakasljao na sudu, je li tko zasvihnuo na poreznom uredu, je li tko obholo na pošti etc. etc. — eto odmah vijesti u Giornallettu. Činovnici misu baš tu, da vrše službu: oni su tu, da Giornallettu dojavljuju što se događa. Od onih na obćini ntreba niti govoriti: ta to je jedna krv, jedno meso: pa koje čudo ako Giornalletto može odmah doznati za reklame podnesene proti izbornim listinama te ih može podvrci kritici prije nego li su riješeni?

Ni činovnici na sudu ne zaostaju za drugim, akoprem bi bolje bilo, da se neki od njih uće, kako će se s ljudima razumjeti. Zar nije liepo, da u Puli sudac obći s hrvatskim strankama putem tumača (podvoznika ili pisara)? Ete, gospodo najčiste fele, Bencich, Zennaro i drugi, zar vas nije sram, kad stranke pitaju da li je sudac onaj koji s njima govori (tumač) ili tko drugi? — Znam inače, da u Gabinellu bolje prolaze oni koji ne poznaju (ili neće da poznaju) hrvatski jezik, a kad ne postupate inače, zaak da i vi volite tako. Trećeg takvog junaka, do mala ex-zastupnika obćine premjestili su ovih dana u Poret, a na njegovo mjesto poslali opet jednog čistog Talijančica, Gioseffi, dobrog inače momka, ali što će s ljudima, kad ih ne razumi? Pa šta ljudi, šta Hrvat! činovnici, pa i sudci, imaju biti za drugo tu nego li za ljude. Ako li se pak među njima nadje svestnih pojedinaca, kojima je milija dužnost nego li talijansko prijateljstvo, bogme na takove ne gledaju baš liepo u njekim krugovima.

U zadnje vrijeme čulo se je u Trstu nekoliko govika: Viva l'Austria! U zlu uru, brate; talijnad se uzvropolji na "leccapattine" baš junacki. Tko su to? Nitko drugi, nego oni koji vije: "Viva l'Austria. Medjutim je i "Giornaletto" našao izraz za one u Puli, koji su voljni se jedanput.

vikati onako: leccagamele! Bravo, po Boga i ta ti valja. Inač pravo, da se rugas onima, koji te hrane; a! sasvim tim ne zatepiš: oči, drugima, koji vide, da si ti, moj "Giornaletto" prvi i glavni "leccagamele" i skoro bi reko: lecca... nešto gorega, u Puli.

Lošinjski kotar:

Juranđvor kod Baške. U nedlju dne 31. t. m. obdržavat će se svečani otvor hrvatske čitaone u Jurandvoru kojeg smo jedva dočekali.

Eto ipak uz veliko naše siromaštvo, samo uz dobru volju, došli smo do toga, da su se izvršile naše želje. Eto nam mjesto gdje ćemo se sastajati, i gdje će se širiti duh prosvjete. Istina je, da bismo imali mnogim zahvaliti, koji su nam bili pri ruci, a navlastito se javno zahvaljujemo našem velezaslužnom župniku i narod. zastupniku gosp. popu Antonu Andrijiću koji su nam uz veliku poštvoznost mnogo dobra učinili pri ustrojenju i u održavanju naše čitaone. Dao Bog, da bi se i drugi u njih ugledali pa da bi našoj siromašnoj čitaoni kakvom pučkom knjigom pomogli. Samo nek Bog da, da bude sretno. Jurandvorac.

Iz otko Krka 17. Julja 1904. (Za nomaruju svoj hrvatski jezik.) Frank Zotti, izdavač "Narodnog lista", dobar Hrvat u Nev-Jorku, šalje mnogim našim ljudima novac o danke doma, a šalje ga kroz prvu hrv. štedionu u Zagrebu. Dobro čini: Svoj kvosomu!

Ovih dana bio mi je pred očima slučaj, koji i opet potvrđuje naše nesnosno stanje u pogledu jezika. Nastalo je nekakovo malo nesporazumljenje između odpremačnova i naslovnika. Stvar se u kratko izravnala. Ovo samo po sebi ne bi bilo ništa, al čuje kako se si među sobom dopisivalo naše ces. kralj. plaćene oblasti.

Prva hrv. štediona traži izjasnenja kod velelasnog poštanskog i brzogajnog ravnateljstva u Zagrebu, ova piše hrvatski, a i kako bi drugacije, čini svoju dužnost. Kraljevsko ugarsko (dakle ne hrvatsko) pošt. i brzogaj. ravnateljstvo u Zagrebu traži izjasnenja kod c. kr. pošt. i brzogaj. ravnateljstva u Trstu, a piše pogodite kako? njemacki! Ovo u Trstu pečatilo spis zagrebački, a pečatilo ga i. r. direzione delle Poste e dei telegrafi in Trieste. Bilo mu izpustiti ono "i." pa bi izgledalo da spis dolazi iz Italije. Pod tim dakle talijanskim naslovom oni iz Trsta (drugi naši prijatelji!) obračuju se c. kr. poštanskom uredu na Malinsku a pišu na Malinsku, dakle u čisto hrvatsko mjesto u Austriji a ne u Italiji, pogodite kako? hrvatski? čekaj pomalo, pišu talijanski "ali" i. r. Ufficio postale e telegrafico in Malinsca". Otkada je tamo hrvatska Malinska, postala najednom Malinsca? neznamo!

A ovaj ured na Malinsku, u čisto hrv. mjestu na otoku Krku, napučen izim gradića Krka, sve samimi Hrvati, ovaj opet odgovara: vjerna sluga, vjernog gospodaroda pogodite kako? hrvatski naravno, čekaj, hoćeš, pomalo, ne hrvatski nego talijanski.

Dakle njemacki, talijanski, pa ako hoćeš i turski i ciganski, a sada ako hoćeš i japanski, ali hrvatski ne, ne i ne! niti oni u Zagrebu, niti oni u Trstu, niti ovi na Malinskoj, ali novac znadu primati i od hrvatskoga naroda i u hrvatskom jeziku. Sram jih bilo svih skupa!

Pak da smo u ustavnoj državi, da se u nas postuju jezici svih naroda! Tko bi bio ovakove slučajjeve sabirati, po c. kr. poštah, po c. kr. poreznih uredbi, po c. kr. sudovih, po c. kr. financijalnih oblastih, sabrao bi jih čitave debele knjige. A mi drugi koji to svaki dan gledamo, mi koji te oblasti plaćamo. A mi bez obzira pišimo svagdje i svakakovo samo hrvatski, svagdje i svakud samo hrvatski govorimo. Inače smo kako i oni: izdajice svoga roda i jezika! Ali odlučimo se jedanput.

Sa južne strane otoka Cres. S koga čovjeka, a ponajpauč svakoga rođiva mora duboko da dirne u srce, k prodje ovom stranom otoka Cres. Sa golotinja, opustošeni vinogradi udaraju oči. Kako je čovjeku nemoguće kod tu dobiti zarade da prehrani svoje mile plati teške namete, što mu ih visoka vlač nameštava, hježi u daleku Ameriku. Em gracija, ta rak rana našeg biednog narod danomice rasle tako, da iz malenih sel koja broje do 300 stanovnika, izbiva i po stotinu u dalekoj Americi, radeći k marva, malo ih se vraća kući, a mnogo i podlegne smrti, što se osobito ovih zadnjih godina dogodilo. Narod je pokupio sve poljske usjeve, no godina je usljed velike suše i bure u svibnju, tako slaba, da se pravom pita, što će biti s nama ove zime. Kako već od same naravi, oskudjeva ovaj otok vodom, nestasica će vode ove godine po svojoj prilici nadmašila sve ostale godine. Inač doduše lokava, ali ta je voda tako nezdurna, da je sa higijenskog gledišta čovjek apsolutno ne bi smio piti. Ali što će onda pijenje piti? Ili piti vodu pomješanu konjskim odpadcima i drugom nečistoću ili poginuti od žeđje, jer naši slavni oči slabo se brinu za ovaj naš narod, buduć nije "puro sangue". Koliko je i koliko puta, naš brižlivi otač, "sior potesta", znao duhovito ovaj narod žestiti "Lasse star pen-sar id", te je dapače u svojoj utenoj glavi pravio nacrite, gdje bi se u pojedini mjestima mogle podignuti "šterne", da se doskoči toj najvećoj našoj nevoљи, al da, danas još ni spomena. Ubogi se seljak cio dan muči, slabo se hrani, a piti inora dalje onu smrdljivu vodu pomješanu oćom ako hoće počesto živalitii, a u slučajju pomanjkanja i te vode, mora na vransko jezero udaljeno 2 i više satora od pojedinih mjesta.

To je sve desetla briga našim slavnim ocima na obćini, ta njima je dobro, a naš narod je predborar, brižljivo podnaša i dalje sve nepravede, što mu ih danomice nanašaju, ne imajući koga, koji bi mu pokazao stazu boljoj budućnosti. Ovihi se je dana, kao što svake godine naš veleučenii gospodin obćinski ljecnik potrudio u ova mjestanaca na čjepanje boginja (kozica), to je sve što on čini za onih 800 for. godišnjih plaće, što ih dobiva od podobčina creskih, a naša su ga gospoda župnici, dakako i liepo pogostili, da ga nagrade za njegov veliki trud što ga čini za ovaj naš dobar narod.

Nije li skrozlo po nas, da ovim otokom napučenim sramot i skroz hrvatskim življen, osim nekoliko propalih "de Plauno" "Senza Plauno" dalje upravljaju naši din-dušmani. Reći će mi koji od naših rodoljuba: "Koliko smo i koliko putu, podigli vanjski narod na noge, da se otresemo talijanskog jarma no žalihoće podlegosmo sili, jer je naš narod podmiltiv i neznačajan. No nije tako! Naš ubogi narod nije podmiltiv i neznačajan, nego kako je siromašan i neuk, i kako još duboko spava u narodnom pogledu, lahko se daje zavarati. U prijašnja vremena nije se narod sustavno probudjivalo, negu bi se pojedince u zadnje dane izbora predborilo za našu stvar, pa nije nikakovo čudo što takovim radom svaki put podlegosmo, a k tome je u Cresu vlakdalo mrtvilo. No ztake bolje budućnosti zaslja sa cresskom kopaču, osnutkom "Kon-sumnog društva" a te ztake doprijeđe i do vanjskog naroda, te se je počeo dizati i moralno i materijalno. U posljednjih se godina počelo nešto raditi, da se narod ekonomski podigne i osvjesti u udružavanju. Podiglo se je za južna sela Martinšćicu, Štivan, Belež, Ustrine i Vranu "Konsumni magazin" sa sijelom u Martinšćici koje društvo dosad li. po napreduje, hvata poštvoznosti nekih naših rodoljuba. Već u početku htjelo je svako selo imati u svojem mjestu prikladni dućanić. No osni-vaći, bojeći se, da kad bi svako selo imalo posebno svoje društvo ne bi tako napredovalo nastojahu narod od toga odvratiti

s namjer napredki u pojedinih dionu i razpravu. Častni oc nobe za zahvalni nikačve tožiti, da previsoku kazalo p na kućna već bi bi rada, gdje valo. Pros ali pripade ne dozvolje mjestu. D bi li dozvoljenom ne dozvolje ni bi zatv nanjena. U svojoj voliko bi i htjedoa bjo ni od sjeđuju. secšćice, lagoo Kako je svako dizanje zalostno, da tako tjesno. Zar nema kuća sagrac koliko posto da prodaju pako kuću na dušu društvo bud

Opatija palisnih gos brojna srbsk se je dne 15 ga priredili i Srijema. Du talijanskoga većinom Srba osobito vječje gradi sve po srušilo se je dobljeni prost koja bi ondje opet njekakva za sad nije po za gradnju, na razpravilo je posebnc gradje prihvaćeni u ršu potvrdu jasilo. Doć će lino zelenila uoči. — Ljeće eliki dio njih ećilistno povje u kojim kapelu ru glazbu i lje hadjaio ljuo bliko bolje zan adu kapelniku rane samoga l to se misli, d igovarati svoje. zatvorene sve ole na Volosko stoje još urde treća sa možd ije; a neobsto zred, doćim pu blu preko 90 strijanska-istara vori se, da su o mjeseca odlu je to još uvijek toga u istinu jeđa samo prah a sporazumno se uzmogne stv ci i pritužbami.

otoka Cresa. Svi naplaćuju svakoga rodu od dirne u srce, i u otoka Cresa. Svi vinogradi udaraju nemoguće kod kuće, brani svoje mile u mlu ih visoka vlakota Ameriku. Em nešto biednog naroda iz malenih sela, a od Americe, izbiha i Americe, rađeci kuće kući, a mnogo i osobito ovih zadnjih, gdje je pokupio svojina je usljed velikog tako staba, da se s nama ove zime radi, oskudjeva ovaj vode ove godine, sve ostale godine. I ta je voda tako nekakog gledišta čovjeka. Ali što će onda u vodi pomješanu vodom netočito ili ni slavni oči slabo narod, buduć nije i je i koliko puta, o jesta", znao du- "Lascé star pen- u svojoj učenoj bi se u pojed- dignuti "sterne", j našoj nevolji, ubogi se o se hrani, a piti vode, u piti vodu pomješanu životariti, a u vode, mora na i više satova od

našim slavnim ma je dobro, a življivo podnaše mu ih danomice koji bi mu po- osti. Ovih se je nas veleučeni potrudio u ova vodu, da u 100 for. godišnjih hvala, obdružiti i osloboditi nas od svih nede- jara. — Naše o- bne i štremani i siromasi i osvava u naro- rađem svaki u Cresu vlad- je budućnosti i kon- dopriješe i počeo dizati posljednjih se a narod u udružava- sela Martin- rano "Kon- u Martinšćici ređuje, hvala i doljubu. Već lo imati u No osni- o selo imalo tako napre- ga odvratiiti

namjerom, da bi se u slučaju dobrog napredka društva moglo osnovati kasnije u pojedinim mjestima podružnice. Na glavnoj skupštini drzavoj u veljači ove godine u Martinšćici, dodje taj predlog na raspravu i bude uzet. Pri osnutku društva nastopi oci u Martinšćici ustupili su dio ko- nobe za društveni dućan, te im moramo zahvaliti biti, da za prvu godinu nisu uzeli nikakve plaće, a ne možemo se pako po- tužiti, da su nam i prošlih godina uzeli previsoku najamninu. No sada se je po- kazalo potrebnim, da se sagradi družtve- na kuća u kojoj bi se ne samo prodavalo već bi bila i jedna soba za sastajanje na- roda, gdje bi se puk upućivalo i poduča- valo. Prostor ispred samostana je občinski, ali pripada pravo samostanu dozvoliti ili ne dozvoliti gradnju kuća na dotičnom mjestu. Družtvo je umolilo častne oce, ne bi-li-dozvolili družtvu, da sagradi kuću na dotičnom mjestu. Založio je, da oni toga ne dozvolise, akoprem njima dotična kuća ne bi zatvorila vidik niti kakve druge štete nanjela. Umolilo se ih tada, da bi prodali u svojoj velikoj "drugi" komad mjestu, koliko bi prostora zauzela kuća, ali ni to ne htjedoše uvažiti, akoprem im to ne bi bilo ni od najmanje štete i akoprem pos- jeduju sedminu cijele podobčine Martin- šćice, lagodno sprovadjujuć pobožan život. Kako je svrha družtva ne samo ekonom- sko dizaranje naroda nego i moralno, znista je zalostno, da su častni oci u ovoj stvari bili tako tjesnogradni. Čitnoć će možda reći: Zar nema drugih mjesta gdje bi se mogla kuća sagraditi? Odgovaram: Nema, jer u koliko posjed nije fratarski, ljudi ne će, da prodadu ni pod koju cijenu. Graditi pako kuću podalje mora nije shodno svrsi, na dušu dakle će biti častnim ocima, ako družtvo bude moralo ostati bez kuća.

Voloski kotar:

Opatija-Volosko, dne 17. julija. Kupalisti gostova uvijek sve više. Kako je brojna srbiska privremena kolonija; vidilo se je dne 12. t. mj. kod koncerta, što su ga priredili srbiski učitelji iz Bačke, Banata i Srijema. Dvorana pokojnoga njemačko- talijanskoga kazina bila je puna gostova, većinom Srba. Ovi učitelji su tamburali i osobito vješto pjevali. — U Opatiji se gradi sve po šest. Pred samom "Stefanijom" srušilo se je staru kuću. Mjesto da tim dobijeni prostor upotrebe za malo bašče, koja bi ondje jako pristajala, graditi će se opet nekakva kuća. I uz najbolju volju, za sad nije pomoći. Svak dobije dozvolu za gradnju, na temelju zakona. Onomadno razpravilo je naše obćinsko zastupstvo posebne gradjevne proplec. Kad bi ti bili prihvaćeni u zemaljskom saboru i dobili rđu potvrdu, onda bi se gradnje ome- jšalo. Doć će prilično kasno, jer se je ijo zelenila uništio, al će bar što po- moći. — Lječilišne takse su dosta visoke. Veliki dio njih ide na glazbu. Do sad je iječilišno povjerenstvo sklopalo pogodbu a kojim kapelnikom, za toliko i toliko za u glazbu i njezino osoblje. Taj kapelnik e nahadjao ljude i plaćao, koliko manje, iliko bolje zarj. Sad se je odlučilo dati taća kapelniku i članovom glazbe sa- rane samoga lječilišnog povjerenstva, ko se misli, da će moći glazba bolje igovarati svojoj svrsi. — Prošloga tjedna e zatvorene sve ovdješnje mnogobrojne ole na Voloskom i Opatiji. Na Voloskom e josto još uvijek dva javna talijanska zreda sa možda 40 djece većinom iz rlije; a neobstoji nijedan javan hrvatski zred, doćim polazi poseban hrvatsku plju preko 90 domaće djece. To je strijanska-istarska pravednost!! Doista vori se, da su oblasti već prije nje- ko mjeseca odlučile i hrvatski razred. Je to još uvijek na papiru i ništa se toga u istinu nevidi. Ona odluka je jda samo prah u oči. Valjda je stvo- na sporazumno sa zemaljskim odborom, se uzmagne stvar odgadati sa raznim ci i pritužbami. — Tamo u Pulji iz-

duaju nekakvi švabe nekakvu "Rivieru". Posljednji broj toga lista u člančiću pod naslovom "Zri" pun je pogrdna na ovdje- šnje Hrvate, naročito one od obćinske uprave. Švabe, kao Švabe, pa bili oni i u bilo kakvom odjelu. Nenadkriljivi u drzkosti. Ta oči su drzki ne samo u pi- sanju, nego bijahu toli drzoviti, da su i ovdješnjim Hrvatima slali onaj list, i pisali kako će biti pravedni prema svim. Sad kažu nesamo kako su drzoviti, nego i kakvim lažni se preporočaju. Za čast svojta i obćine i svih njezinih stanovnika Hrvata drzimo, da bi oni, koji su na čelu obćine, morali tužiti uredništvo onoga lista i pisca onoga članka. Taj pisac, reć bi, da se ovdje nalazi, i uziva gospodjublje ovoga kraja. Pfu! — tim više čbzirom na odoru u kojoj si je mirovino zaslužio. Još nješto. Taj drzoviti Švabo zahtjeva najodlučnije od Koerbera, da iz Opatije stvori samosvoju obćinu, jer će tobož jedino tako moći napredovati, u istinu jer se nada, da bi tada oni napisi mogli iz- čeznuti. — Prošlih dana bio je u Bressli sastanak talijanskihi biciklisti, talijanskihi bezdrzavnih medja. Sastanak imao je svrhu, da se pogovore kako bi lakše branili medje sveukupne, makar i umišljene Italije. Voloski klub biciklista, kojemu su na čelu c. k. činovnici, imao je dne 3. t. mj. izlet u Cres, po moru.

Iz Kastavštine nam piše prijatelj: Dozvolite mi nekoliko opazaka u vesti priobćenoj u broju od 4. julija t. g. o. "Glavnoj skupštini kotarske bolšestničke blagajne" u Voloskom. Ono malo brojka, što je u vesti navedeno, pokazuje kako velik promet ima rečena blagajna, i ka- kova blagodat je ta blagajna za naše radnike. Sad moža svak vidjeti koliko je shodnije, da blagajnu vode ljudi izabrani od gospodara i radnika, nego da ju vodi koji c. k. politički činovnik, kako to bijaše prije nekoliko godina. Upravi nesamo da nitko neprigovara, nego ju svaki hvati i hvati njezino djelo. Nego neki naši rad- nici tužili su nam se na sustav nove uprave i na način samoga izbora iste. Neimaju ništa proti pojedinim osobam, nego misle, da se je imalo malo bolje porazdijeliti mjesta članova odbora. U prošloj upravi n. pr. bila su iz kastavštine 4 člana, i to jedan izabran od gospodara, djelodavca, trojica od radnika; sada je u cijeloj upravi samo jedan član iz Kastav- štine, izabran od radnika. Ako jih je možda prije bilo previše sada jih je sva- kako premalo, i proma broju članova i obzirno na pojedine struke radnje. Sva uprava broji 9 članova. Od tih su trojica izabrana od gospodara, i to dr. Ivan Poščić odvjetnik, Viktor Tomić posljednik i poduzetnik, Ivan Većerina mesar, sva trojica na Voloskom. Šestorica su izabrana od radnika, i to: Fran Tavčar ravnatelj tiskare u Opatiji, Bruno Rotter zaposlen lakodjer u toj tiskari, Ivan Fenzl pisar- nički činovnik kranjskoga gradjevnomeg družtva u Opatiji, Josip Vuković stolarski radnik u Opatiji, Ernest Baša pisarnički činovnik u odvjetničkoj pisarni na Vo- škoskom i Andre Mandić zidar u Miholčiću. Ovaj posljednji je jedini iz Kastavštine. Da je to premalo, razvidno je iz okolnosti, da ima Kastavština oko trećinu svih radnika u kotaru, najviše zidara i klesara, i da ima u njoj prilično takodjer poda- zetnika, djelodavaca, gospodara. Označ- ilo je koji član uprave, pokazuje samo na sebi, da se je nekim strukam previše dalo. Kod samoga izbora da se je jako naglilo, tuže se na dalje oni neki radnici. I tuže se da je E. B., koga su neki zamolili, da njim napiše imena kandidata, pisao od dvojice od njih željenih samo jednoga, doćim je mjesto drugoga nekoga (trećega od njih neželjenoga pisao. Tim da su se razni odslanici radnika razsrdili i nisu ni glasovati htjeli. Iznasamo ovo kako nam je pripovjedano, u želji, da se već takova šta ne događje, u interesu same blagajne, za koju je bolje da budu rad-

nici i po prostoru i po struci čim jedna- komjernije zastupani, i da među članovi blagajne ne bude srda, već da s njimi vlada bratska ljubav.

Telefonska sveza između Kastva i Opatije. Dne 25. o. mj. otvorila se je na "c. k. poštansko-brzojavnom uredu u Kastvu telefonska postaja, koja će se usljed prošljene mjesne pruge Opatija-Matulle spojiti s državnom telefonskom mrežom opalijskom.

Pristojba za govor, trajuci tri minute u prometu sa Opatijom, Matuljam, Voloskom i Lovranom iznositi će po mjest- nom cieniu 20 para, u interurbanom prometu sa Riekom plaćati će se pristojbe opredjeljene za pogovore između Opatije i Rieke. Službene ure za telefon bili će iste koje i za poštu i brojav.

Pazinski kotar: Lindar, 18. julija. Preuzetnost opraviteljice c. kr. pošt. ureda. Usled pritužbe ovdješnje poštanske opraviteljice radi neodgovarajućih prostorija, namješten je od febrara o. g. poštanski ured privolom c. k. ravnateljstva privremeno u ovdješnjem opć. županskom uredu, u istoj sobi bez ikakve ograde". Frane Filipčić, pošto mu bijaše na ravnateljstvu obećano, da će smjestiti ured u njegovu kuću, dao je jllh u tu svrhu" sazdati malu čednu kućicu sastojecu iz dvih sobica. Usled toga naložio je ovdješnji opć. župan opravi- teljici, da se 1. julija preseli u za to sagradjenu kuću, jer da dva ureda u istoj sobi nikko ne pristaju, osobito ne c. k. poštarski ured. Na molbu opraviteljice produjlo joj rok selitbe do 15. julija. Na ponovni nalog da se seli, odgovorila odlučno, "da se seliti neće". Zakon od dne 6. apr. 1870. l. d. z. br. 42. o jamstvu listovne i u opće uredovne tajne sigurno ne dopušta, da bude c. k. pošt. ured u istoj sobi sa županskim uredom. Niti može opć. župan uredovne svoje stvari sdušno opravljati, jer ga u tom prieti opraviteljice i stranke koje dolaze u pošt. ured, a još manje može vršiti svoju službu opraviteljice, jer ju u tom prieti župan i stranke, koje dolaze na opć. ured. Pod uredovnu tajnu pošt. ureda spada i to, da moraju biti pisma, novine, dopisnice itd. nepristupne javnosti. Je li to moguće u županskom uredu, gdje danomice stranke dolaze, pa mogu lako pregledati naslove pisana. dopisnice, novine itd., koje na pišaćem stolu pošt. uredu nezatvoreno je, doćim ih imalo zatvorene biti? Nebi li moglo lako u vrijeme odsutnosti od- premiteljice — koja žalibože nije u ured- ovne sate nje u uredu — jer mislimo da uredovni sati nisu samo od 8—10 u jutro), kada stranke u županski ured dolaze, koje pismo, dopisnica, novina, izgiuati? "Svetost uredovne tajne kod pošt. ureda kod svih naobraženih je naroda najprva stvar". Je li osiguravana uredovna tajna na gornji način, neka sud c. k. ravnateljstvo. Čavrljanje ili kako bi rekao naš župan "bablje čakule" raznih osoba mužkog i ženskog spola sa opraviteljicom u uredu po cijele sate o stvarima, koje ni iz daleka ne spadaju u okrug pošte, valja odlučno zapriječiti. Ima osoba koje se radi toga tuže, tvrdeć da vole predati svoja pisma i druge stvari u Pazinu nego ovdje, jer dvojje veoma o uredovnoj tajni. Kod dolazka listonoše treba čekati uvijek dobre pošt. ure i više dok počme razna- šanje pošte, doćim zakon zahtjeva, da se što brzo poštu raznese. Zbog nepoznavanja jezika pučanstva sa strane opravitejlje, bilo je već pritužba na ovom mjestu. Izuzev 3—4 obitelji, govori se u čitavoj župi izključivo hrvatski, a opravitejlja ne pozna ni riječi ili ako pozna nećes iz nje izrući naše riječi pod nijednu cijenu. Ima stijačjeva gdje mora jedan ili drugi biti tužim čem između nje i pučanstva. Zar je opravitejlja crnje radi puka ili puk radi nje? Kakvi su to odnosaji? Ako neće na- učiti našega jezika prosto joj, ali nek se

nosi odavle, a nama neka c. k. ravnatelj- stvo pošalje jednu, koja pozna i naš jezik. Iz obzira prema njoj, jer je "ona" a ne "on" lome svi s njom, što mlimo što silom talijanski, a ona za zahvalo imade tu preuzetnost, da bi nam htjela čak i u našoj kući zapovjedati. Ima i proti tomu leka. Svaki obzir neka odesle prestane; svaki neka učini svoju svetu dužnost t. j. neka s njom u uredu jedino hrvatski govori. Nebuđe li htjela odgovarati, treba se odmah pritužiti c. k. ravnateljstvu. Svakomu svoje. U obrani svog jezika presteje svaki obzir osobito u c. k. uredu, a u ovom slučaju i radi njezine preuzetnosti; ona ista nam daje najljepši primjer, kako imamo braniti svoj jezik. Srce čovjeka zazebe, kad vidi i čuje naše kršne poljanice, koji skoro niti riječi talijanski nerazumu, da moraju s njom talijanski govoriti. Obzir na stran osobito nutri u Lindaru; poka- žimo i djelom da smo ono za što nas drugi drže naime čvrsti narodnjaci. Od c. k. ravnateljstva pa očekujemo, da bez- odvlačno red napravi i pošt. ured u za to odgovarajuće prostorije premjesti. Ovo za danas, a bude li treba potegnati čemo za usesa bez obzira, jer ovdje ima žalibože sila truleza.

Porečki kotar:

Iz Kaštelira. Već je ovo skoro 20 god., što nas je austrijska vlada poštavila Giam Battistom Flappa, Furlanom iz Cormona, ka biskupom Porečko-Pulj- skim i kasnije ga učinila ekscelencom. Iz svojega nagona a stalno i po uputah bje- žovnih, austrijskih oblasti, njemu svjese poglavita zadaća, da izjera i posljednji trag jeziku našega naroda iz crkava. I doćim se u najnovije doba, bez ikakve zaprieke, u hrvatskih župah, obstojećih za hrvatski puk, uvadja talijanske molitve i talijanski pjevanje, ukida se u drugih čak i molitva "Očenaša" i "Zdrave Marije", i šalje se u pretežno hrvatske župe sve- čenike, koji hrvatskoga jezika nepoznadu. Što se tim pod patroncom jednoga rimo- katoličkoga biskupa dosiže, kaže među ostalim činjenica, priobćena u broju od 30. junija tekuće podine u dopisu iz Nove Vasi kraj Poreča. Tamo se kaže, da se je postupkom župnika Toso, svećenika ekscel- lence Flappa, došlo do toga, da po pri- lici polovica župljana nije obavila vazmene izpovjedi. Na to se valjda i ide. Ta kad su naši muževi ono 4. junija ove godine u žestini razgovora rekli biskupu, da će postati makar socialisti — a pod tim su stalno mislili bezvjerci — ako se neće poštovati njihovih pravica u crkvi, odvr- tio njim je ekscelencia Flapp: "Budite šta ćete! On po tom i nemari ako se ljudi i od vjere odvrte, samo da on tjera istarsko-talijansku politiku, onu bezsvjestnu i barbarску politiku talijanske kamore u Istri, koja hoće da uništi naš hrvatski i slovinski narod u Istri. Poslie onoga vrema, zalaze, kako smo već posljednji put spomenuli, sve više k nam c. k. žandari, a ob nedjeljah strže pred crkvom, da se šta za nedogodi onim, koji hoće da uniste naš jezik i nas. Poslie onoga vremena zalaze ljudi sve manje u crkvu — ekscel- lencia biskup Flapp bit će po onih njegovih riječih valjda i tim zadovoljan. A u koliko zalaze, teško da je tu prave pobožnosti, jer njim još uvijek vrije, i neće prestati dok se ne da zadovoljština nekako grubo potlačenomu pravu. Pisac uvodnoga članka "Naše sloge" od 7. julija ove godine, govoreć o kršćanku-pastirskom dje- lovanju ekscelence Flappa u našoj biskupiji, i spominjuć skoro dvadesetgodi- šnjicu toga s vraga ođlikovanoga dje- lovanja, veli, da mu mogu istarski Hrvati tom prilikom postaviti spomenik sa nad- pisom: "Od kuće i gladi i takovih biskupa oslobodi nas Gospodine. Amen". Mi pak vidjeć kako ljudi, usljed postupka njihovih nižih i viših duhovnih pastira, i kod nas i drugud, sve manje u crkvu talaze, mislim, da bi se moglo dogoditi i to, da naši ljudi dvadesetgodišnjicu biskupovanja ekscel-

lence Flappa proslave tim, da nitko ne-
dodje u crkvu, nad kojom je ekscelencija
Flapy gospodar na kojom upravljaju nje-
gove talijanske ili talijanske kreature.

Razne primorske vesti.

Istarski visokoškolački izdadoše dopi-
sance sa slikom blagopokojnoga biskupa
Jurja Dobriše. Čisti dobitak namijenjen je
širenju prosvjete u Istri.

Umolvavamo braću istarske visoko-
škole i abiturijente, koji se još ne pri-
javile, a žele raspisavati ove slike te time
koristiti narodnoj prosvjeti u Istri, neka
se izvole prijaviti na naslov: "Kranjo
Novljan, cand. phil. Beč, VIII. Banngasse
Nr. 13/23." Dopisnice sa slikom prodajemo
komad po 10 para, pa ih svaki može do-
biti kod kojega člana istarske akad. omla-
dine ili kod više navedenoga, ako novac
unaprijed pošalje.

Istarska akademska omladina u Beču.

†**Profesor Franjo Haračić.** Iz hr-
vatskih novina Dalmacije doznajemo ta
tužnu viest, da je dne 9. o. mj. u 7 sati
u jutro nakon duge i teške bolesti preini-
nuo naš zemljak i vrlo čestit rodojubi g.
profesor Franjo Haračić rodom iz Malog
Lošinja i brat g. Ambroza Haračića vrlo
uvažena profesora pomorske akademije
u Trstu.

Pokojni prof. Haračić bio je neko
vremie školskim nadzornikom u Splitu a
za tim profesorom na mučkom učiteljstvu
u Arbanasih kraj Zadra. Radi slaba zdra-
vlja morao je zapustiti tu službu te ga
dodijeliše k zemaljskom školskom vieću u
Zadru. Pokojnik je bio vrlo plemenita i
blaga srea te iskren i odlučan rodoljub.
Našu narodnu borbu pratio je velikim
zanimanjem te se je iskreno radovao svakom
našem napredku. Osobito se je radovao,
što se je stala buditi narodna svijest u
rodnom mu mjestu Lošinj.

Vječni pokoj plemenitomu mužu a
teško uciviljenoj svojti, osobito g. prof.
Ambroza naše iskreno sauteše!

Rezolucija hrv. djačstva u Beču.
Bečke novine donajahu slijedeću rezoluciju
hrvatskog djačstva u Beču: Sakupljeno hr-
vatsko djačstvo prosvjeduje najodlučnije
protiv nepravdne agitacije neprijatelja hr-
vatskog naroda povodom poznatih mini-
sterijalnih naredaba o djelomičnom reci-
procititu hrvatskog sveučilišta. Hrvatsko
djačstvo smatra ove naredbe austrijskog mi-
nistarstva samo jednom od običnih mri-
vica, kojina austrijska vlada nastoji zasle-
piti prevjerni hrvatski narod. Kad bi se
zakonom zajamčeno i hrvatskim kraljem
obećano sjedinjenje hrvatskih zemalja pro-
velo, bilo bi njemačkom djačstvu jasno, da
hrvatskom djačstvu nije podijeljena nikako-
va milost. Prosvjed njemačkog djačstva i
prof. jeza hrv. djačstvo samo novi poziv, da
muževnim i povećanim silama traži sjedi-
njenje svih hrvatskih zemalja, gdje bi samo
hrvatski sinovi posle svršenih nauka na
svom sveučilištu vlastitomu narodu služili
i izišnuli sve provalnike a osobito Njemce,
koji kao kreature protuhrvatskih vlada naš
narod moralno i fizički uništaju."

(U franjevački red) pokrajine hr-
vatske, sv. braće Cirila i Meto-
da, primaju se gimnazijalci, koji su
sa uspjehom IV. ili koji viši gimna-
zijalci razred svršili. Mladici dakle, koji se
žele posvetiti svećeničkom stališu po sa-
monstanskom franjevačkom životu, neka
svoju školsku svjedodžbu drugoj poljeka
obloženu: 1. krštinim listom, 2. dozvolom
roditelja ili škribnika, 3. lječničkim izvodom
i 4. preporukom svoga vjeroučitelja ili žu-
pnika uz kratku molbenicu pošalju najka-
snije do konca kolovoza na naslov:
vjeđ. provincijal o. Vendelin Vošnjak
Zagreb (Kaptol 9).

Nasim posujilnicam na znanje. U
"Slov. zadrugi" čitamo o "štedecoj za naše
posujilnice važnoj rasuđbi:

Raiffajzenovim posujilnicam ne treba
predlagati izkaz o dohodarini kao što to
iztiče iz odluke c. kr. fin. ministarstva od
dne 23. svibnja 1898. broj 54421.

Po toj odluci rečenog ministarstva
ravnalo se je više posujilnica. Im se
nije dogodilo, da bi se im usprkos, tome
da su u smislu § 84. odst. e) zakona od
dne 21. oktobra 1896. broj 220 d. z. l. od
poreza na dohodarinu posvema prosta, ipak
propisao taj porez.

To pako se je dogodilo kod posujil-
nice na krškem, koja je ustrojena posvema
po sustavu Raiffajzena. Pošto se pak njo
ravnalo po gorepomenutoj odredbi mini-
starstva i pošto je podastrija izkaz o do-
hodarini propisao se joj je o istoj porez.

Protiv tom propisa poreza pritužila se
je rečena posujilnica a zem. financijalno
ravnateljstvo odbilo je odnosnu pritužbu
s razloga, jer je ta posujilnica davala
svojim odbornikom i nadzornikom pa-
g r a d u za njihovo djelovanje.

Upravno sudište, na koje se je pri-
zvala rečena posujilnica, razsudilo je pre-
sudom posl. broj 2457 ex C. U. S.

Napadnuta se ovdina c. k. finans. rav-
u ljubljani ukida pošto je u zakonu ne-
uteľneljena.

Ža bolje omote na listu. Nedavno
pisao je istarski Hrvat iz Kalifornije pri-
jatelju istarskomu Hrvatu u naših stranah
da list "Naša Slova" kao i "Narodni
list", ili neprimam ili prima raztrgan.
Razlog tomu da je taj, što se liste šalje
u slabih omotih. On da se je već potužio
kod uprava obih listova, al dosad uzalud,
njegova pisma da su a ostala glas vapiju-
ćega u pustioji. Moguće da su se od-
nosna pisma izgubila. Za to se ovim upo-
zoruje sa vrucom željom, da se zlu do-
skoči, te da naši vredni istarski Hrvati
u dalekoj Americi dobivaju listove, ciele,
i iz njih saznavaju što se u domovini
sliva. — Opazamo, da je na pismu, što
je prijatelj iz Amerike pisao olistnut cr-
veno-bielo-modri pečat sa rječima: "Po-
zdrav iz države Kalifornije" i "Življa Hr-
vatska". To su ljudi svijesni svoje na-
rodnosti, naša mila braća istarski Hrvati
u dalekoj Americi.

Pčelno - voštene svieće

po kilog. K 490, u svakoj težini i duljini, iz pravoga, garanti-
rano pčelnoga voska.

Ustavne svieće iz gori imenovanog vaska: ukrašene u reliefu sa zlatom, 10 stanih sviećama i 100 g.	kg. po K 8	Vošteni ovitki, bijeli i bojadisani . . .	kg. po K 490
10 ukršenih sviećama i 100 g.	240	Isti ukrašeni sa cvietom i zlatom . . .	8
10 ukršenih sviećama i 100 g.	240	Svieće za božično drvo a 6 bojah . . .	3
10 ukršenih sviećama i 100 g.	240	Voštene svieće tarče. I. austr. sastav . .	4.40
10 ukršenih sviećama i 100 g.	240	Svieće i tarče, I. talijanski sastav . . .	3
10 ukršenih sviećama i 100 g.	240	Svieće i tarče, II.	2.40
10 ukršenih sviećama i 100 g.	240	Voštene plinice za oltare, metar . . .	2
10 ukršenih sviećama i 100 g.	240	Svieće za pogrebu po vrlo niskoj cijeni. — Za pravi, čisti vosak jasmira sa 90-95 krma Gerahelmsvoj stonji (filijji) i stakla za vječna luč. — Isto tako maćed pitomac (stolnja) i naradni, Preporuče se prečastnom svećenstvu, p. n. občinstvu najpoznatiije.	00

J. KOPAČ, vječarica u Gorici.

Kapljiče sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad, Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljiče sv. Marka.

Ove glasovite i nenadkriljive kapljice sv. Marka
upotrebljavaju se za razliku i zlataruju poraba.
Osobito odstranjuju trganje i koljanje po kostih,
noguh i rukuh, te liječe svaku glavobolju. Ove
nedostitljivo spasnosno djeluju kod bolesti želudca,
ublažuju kašar, umiruju izbacivanje, otklanjaju
nauhuavanje, boli i grčere, pospešuju bolja pro-
pavaj, čiste krv i cjevca. Progone velike i male
gljiv. te sve bolesti od gljivih dolazce. Djeluju
vrhunsko protiv hrzapavosti i promuklosti. Liječe
svi ostali jekalni i alezene te koliku i trganje u želucu.
Progone svaku groznicu i sve bolesti od garmice
dolazće. Najbolje je sredstvo protiv materijalno i sa-
drona, pa zato nesmiju manjkati u nijednoj gra-
dskoj ili seljačkoj kući. Dobira se samo: **Gradska ljekarna, Zagreb, Markov trg broj 29**
pokraj crkve sv. Marka. — Novac neka se šalje napred ili pouzećem. — Manje od
jednog tućeta (18 boćica) se ne šalje. — Čiena je slijedeća i to franko na svaku poštu:
1 tućet (18 boć.) 4 K; 2 tućeta (24 boć.) 8 K; 3 tućeta (36 boć.) 11 K; 4 tućeta (48 boć.)
14 50 K; 6 tućeta (60 boć.) 17 K. — Posjednjem tućetu i tućetu priznanica, da ih nije mo-
guće ovdje tiskati, zato navajdam samo imena nekih izlagača: Fr. Baračić, učitelj;
Janko Bistić, kr. nadglavar; Stj. Borčić, šupnik; Ilija Manić, opančar; Sofija Vukelić, silica;
Joza Seljančić, seljak itd. itd.

Utemeljena god. 1360.

Gradska ljekarna, Zagreb.

Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljiče sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad, Markov trg.

Sve strojeve za

poljodjelstvo i vinarstvo.

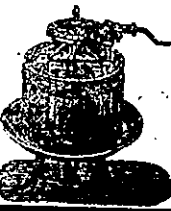
Novovrstne stiskalice za uljike,
stiskalice (preše) za vino sa novim diferencijalnim tiskalom,
hidrauličke stiskalice za vino,
novosti pri aparatima proti peronospori to za samporanje,
mlinove za grožđe posve nove konstrukcije,sve svećilke na zračnicu za hvatanje letećih zarezanika (insekta),
sisaljke za vino, cjevci za vino, konobariko

orudje, također i sve druge gospodarske strojeve kao
treure, vitle, mlatilnice i. t. d.
... šalje uz najjeftinije tvorničke cijene

I. G. HELLER,

Beč, Praterstrasse 49.

Katalozi badava i franke. — Dopisnje se u svim jezicima.

Oglas.

Podpisani časti se ovime javiti gg.
poduzetnikom gradnje i slavnom občinstvu,
da ima na raspolaganje svakovrstnog sa-
liza, skalina, bankina, kapnica (grandalji)
itd., sve iz najboljeg crvenkastog i bieli-
častog mramor-kamena uz slijedeće cijene:

I. Šaliž u debljini od 8—12 cm učinjen
sa češnjem za postavu na mjesto po
m² K 5—.

II. Isto učinjen sa puntom po m² K 4-40.

III. Kapnice (grandalji) za krovove po
metru K 1—.

VI. Skalini i bankini pako po pogodbi i
to sve franko na postaju Pazin.

Poblize informacije koli pismene toli
ustmene daje podpisani sam.

Lindar, selo Lovrinč.

Anton Lovrinčić pok. Josipa

Javna zahvala.

Svim prijateljem i znancem, koji
su mi prigodom smrti moje neza-
boravne supruge, izrazili svoju su-
ćut, položili viencie na odar ili bud
kojim drugim načinom ublažili mi
bol, — izrazujem ovim putem svoju
najdublju zahvalnost.

PULA, 21. julija 1904.

Aleksander Kanduđer.